

Sećam se tih redova besmrtna balade, gledajući na statuetice nove svetinje. Bile su sumnjivog ukusa i počeli su ih prodavati u radnjicama crkvenih stvari.

Modiljani je veoma žalio što ne razume moje stihove i sumnjao je da se u njima skrivaju nekakva čudesa, a to su bili samo prvi plašljivi pokušaji (na primer, u „Apolonu“ 1911. godine). Nad „apolonovskim“ slikarstvom („Svet umetnosti“) Modiljani se otvoreno smejao.

Iznenadilo me je kad je Modiljani našao da je divan jedan očito ružan čovek, i veoma je insistirao na tom utisku. Već tada sam pomislila: On, sigurno, sve vidi drukčije od mene.

U svakom slučaju, to što su u Parizu nazivali modom, ukrašavajući ovu reč epiteta, Modiljani nije primećivao potpuno.

Slikao me je u svojoj kući i te slike mi je poklonio. Bilo ih je šesnaest. Molio me je da ih uramim i okačim u svojoj carskoselskoj sobi. Propali su u carskoselskoj kući prvih godina revolucije. Ostala je jedino ona na kojoj se manje nego na ostalima naslućivao negov budući genije.

Više od svega razgovarala sam s njim o poeziji. Oboje smo znali veoma mnogo francuskih stihova: Verlana, Lafanga, Malarnea, Bodelera.

Dantea mi nikada nije čitao. Možda zato što ja tada još nisam znala italijanski jezik. Jednom je rekao: „J'ai oublié de vous dire, que je suis juif“. Istovremeno je rekao da je rodom iz Livorna i da ima 24 godine, a imao je dvadeset šest.

Govorio je da ga interesuju avijatičari, ali kada bi se s nekim od njih upoznao, razočarao bi se: oni su bili obično sportisti. (Šta je on očekivao?)

U to vreme, jutrom, laki, slični policama, avioni su kružili nad mojom zardalom i iskrivljenom savremenicom (1889) Ajfelovom kulom. Izgledala mi je slična gigantskom svećnjaku, zaboravljenom divu u prestonici patuljaka. Ali ovo je već nešto guleversko.

...a već je, tek pobeđivši, besneo kubi-zam, koji je ostavio po strani Modiljanija.

Mark Šagal je već doneo u Pariz svog čarobnog Vitebska, a po pariskim bulevarima šetale su grupe nepoznatih mladih ljudi, ne uspevši se do zvezde Čarli Čaplina. „Veliki Nemi“ (kako su tada nazivali kinematografiju) još je izrazito ćutao.

„Daleko na severu“, u Rusiji, umrli su Lav Tolstoj, Vrubelj, Vera Komirsarževskaja, simbolisti su najavili stanje krize, a Aleksandar Blok je prorokovao:

O, kad bi znali, deco, vi
Hladnoću i mrak nastupajućih dana...

Tri velikana na kojima se danas temelji XX vek — Prust, Džojls i Kafka — još nisu postojali kao mitovi, iako su bili živi.

Sledećih godina kada sam bila uverena da Modiljani mora zasijati, pitala sam za njega putnike iz Pariza, dobijala sam uvek jedan te isti odgovor: ne znamo, nismo čuli.

Maja 1918. godine, putujući sinu u Bežec zajedno sa N. S. Gumiljevom, spomenula sam pred njim ime Modiljanina, a on ga je nazvao „pijanim monstroom“, ili nečim takvim, i rekao je da je u Parizu između njih dvojice izbio jednom sukob, jer je Gumeljev u nekakvom društvu govorio ruski, a Modiljani je protestovao. A obojici je preostajalo da žive otprilike još samo po tri godine, i obojicu je čekala velika posmrtna slava.

S ruskog prevela
Olivera PETROVIĆ

vladimir nimot

k o ž a

Ponekad je skinem — okačim o čiviluk i zaboravim da postoji. To obično činim posle napornog dana i rada, kada mi zabriđe ruke od krvi. Tada jedva čekam da legnem bez MOJE KOŽE.

Gasim zatim svetlost i pokrивam se preko glave, i — BEŽIM BILO GDE — samo da što pre zaklopim oči — — —

Ali Ona je ž-i-v-a

krklja na klinu kao obešena

zalud zapušavam JASTUKOM uši

nema ugla u sobi gde je ne čujem

TAKO ME MOLI!

TAKO NELJUDSKI CVILI!!

Moj jedini p-r-i-j-a-t-e-lj

MOJA UMORNA KOŽA!!

Tada baučljam po sobi, jadan i smušen u mraku, plašeći se da me ne vidi potpuno golog, smešnomodrog, pretučenog i posramljenog: JER JA SAM KAO I SVAKI STVOR RUŽAN BEZ SOPSTVENE KOŽE!

Ta čudna „jao-žmunka“ traje dok u mraku opet ne napipam kožu i, bržebole, NAVRATNANOS, ponovo na sebe navučem:

Prvo G-L-A-V-U (oho!)

onda R-U-K-E (oho-ho!)

onda N-O-G-E (ihaj!)

Ponekad to je vrlo dugo i bolno, BESKRAJNO PONIZAVAJUĆE I APSURDNO, jer ja često zavučem ruku tamo gde bi, po svakoj normalnoj logici, trebalo da stavim nogu, ili pak G-L-A-V-U, ili... obratno, najbanalniji P-R-S-T!

U tom slučaju MOJA KOŽA besni i divlja kao najkrvoločnija zver... steže me i guši kao OMČA. Onda se krvo mrzimo oboje, tučemo, rveemo, psujemo, preklinjemo i zaklinjemo... i, tako zaboravimo da upalimo SVETLOST, gušeći se svu dugu Noć po svoj jezivoj S-O-B-I;

Tako nas zatiče bludna zora

bez sna

zgužvane kao krpe na podu

NEMA U NAMA ŽIVOTA

(ni snage!)

zi Novi Dan — — —

I suviše smo u-m-o-r-n-i

OD SOPSTVENOG RVANJA.

Etc, ta MOJA KOŽA i sad se p-r-i-l-e-p-i-l-a kao PIJAVICA uz moje modro i pretučeno meso, mada je svesna tog — u to sam sasvim siguran — DA SAM JE NOČAS POTPUNO POGREŠNO OBUKAO: tu gde su mi sad ruke, trebalo bi da budu NOGE (ihaj!)... Zbog tog „defekta“ svi su me odavno napustili. Čak i moji najbolji drugovi — — — Eno ih, zar ih ne čujete kako šapuću po svim uglovima: ššššššššš, rugaju mi se iza leđa, kleveću, podmeću — — — Narcisoidi!!!

O, u to sam sasvim sigurno ubeđen. Uostalom, nisam KUČE OD JUČE... Znam i ja šta je tociljajka!

Sada samo čekam da ponovo dođe Noć pa da se po svaku cenu oslobodim MOJE KOŽE: makar bio i skelet.

Znam: Moja k-o-ž-a

zavoleće me tek onda

KADA JE POTPUNO SKINEM;

kada je zauvek napustim

okačenu

rašćerečenu

o krvavi mesarski KLIN.

Klop! Klap! Klop!

Klopete!

Klopete!

Khnik!...